

Sociaal veiligheidsplan
Basisschool De Verbeelding
Schooljaar 2025-2026

Met instemming van MR-leden vastgesteld op
25 maart 2025

Inleiding

Een veilige school is een school waar leerlingen en personeel met plezier leren en werken en waar zij zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. Op De Verbeelding stimuleren we daarom positief en veilig gedrag bij iedereen die bij onze school betrokken is (kinderen, medewerkers, ouders en partners). Zo ontstaat een positief en veilig schoolklimaat. In dit plan leest u wat wij allemaal doen om de sociale veiligheid op De Verbeelding te waarborgen. Dit plan geeft richting en houvast aan het handelen van iedereen die betrokken is bij onze school. In dit plan vindt u informatie over onze visie, kernwaarden en afspraken over sociale veiligheid. Er is beschreven wie welke taak heeft hierin en hoe we samenwerken binnen de school, maar ook daarbuiten; met ouders en partners.

Sociale veiligheid begint met positief pedagogisch handelen door leerkrachten en overige medewerkers. Om het gewenste gedrag bij leerlingen aan te leren, zijn diverse preventieve activiteiten en programma's in de school. Tot slot is beschreven hoe we op De Verbeelding grensoverschrijdend gedrag tijdig signaleren en vervolgens effectief aanpakken. In dit plan wordt regelmatig verwezen naar ons schoolplan en het schoolondersteuningsplan en het International Primary Curriculum (hierna: IPC). Samen met dit sociale veiligheidsplan, vormen deze documenten het fundament voor leren en werken op De Verbeelding.

Visie, kernwaarden en doelen voor sociale veiligheid

Visie op sociale veiligheid

Op basisschool De Verbeelding geven we onderwijs in een veilige omgeving waarbinnen ieder kind de ruimte krijgt om in zijn eigen tempo en op zijn eigen niveau te leren. Onze schoolvisie is meer uitgebreid beschreven in ons schoolplan.

Wat verstaan we op De Verbeelding onder een veilige omgeving?

Op de Verbeelding kan iedereen zichzelf zijn. We voelen ons beschermd en gehoord op school. We gaan respectvol, verantwoordelijk en op een veilige manier met elkaar om. We hebben aandacht voor elkaar en we helpen de ander. En, gaat het eens mis... dan lossen we dit samen op! Dit is dan ook onze visie op sociale veiligheid.

Onze kernwaarden respect, veiligheid, verbinding, verwondering en duurzaamheid zijn op De Verbeelding de belangrijkste waarden die we de kinderen willen meegeven en aanleren. Op onze school werken we met IPC. Dit is een thematische aanpak met ook veel aandacht t.b.v. het stimuleren van goed gedrag om zo een veilig en positief schoolklimaat te creëren dat het leren bevordert.

Doelen van sociaal veiligheidsbeleid

Met ons sociaal veiligheidsbeleid streven we er naar dat alle leerlingen, medewerkers, ouders en partners zich beschermd en gehoord voelen op onze school. We hebben daarom heldere schoolregels en gedragsverwachtingen geformuleerd. Onze afspraken en protocollen zijn toegankelijk voor iedereen. We werken, in een oplossingsgerichte en open sfeer, samen aan het voorkomen en oplossen van problemen. Wie hierin welke verantwoordelijkheden heeft, is beschreven en bekend. Grensoverschrijdend gedrag wordt vroegtijdig gesignaleerd, geregistreerd en effectief aangepakt.

Evaluatie

Onze beleidsdoelstellingen worden jaarlijks geëvalueerd, bij het actualiseren van dit sociale veiligheidsplan en het ondersteuningsplan. Als uit de praktijk blijkt dat protocollen niet goed werken, worden ze aangepast. Als school sturen wij bovendien op data over het gedrag van de leerlingen. Vanaf 2022 wordt gewerkt met de module Hart en handen van het leerlingvolgsysteem van IEP. Dit geeft een beeld van de sociale en emotionele vaardigheden en ontwikkeling van de leerling. Belangrijke aspecten die terugkomen in het profiel van de leerling zijn het beeld dat de leerling van zichzelf heeft, de manier waarop de leerling daarmee omgaat en de rol die de leerling aanneemt in sociale situaties. Ook het omgaan met en inleven in de gevoelens van jezelf en de ander wordt in beeld gebracht.

In groep 7 en 8 wordt de monitor sociale veiligheid van Scholen op de kaart uitgevoerd, waarvan de resultaten gecommuniceerd worden met de inspectie.

Regels, codes en protocollen en toezicht

Schoolregels en het toezicht

Op De Verbeelding heeft het team de schoolregels en gedragsverwachtingen voor haar leerlingen opnieuw vastgesteld. Jaarlijks worden er ook in de stamgroep regels afgesproken. De gedragsverwachtingen worden stap-voor-stap aangeleerd aan alle kinderen. We starten ieder schooljaar met een thema (Dit ben ik, Gevoelens) waarin deze regels besproken worden. Gedurende het schooljaar is dit een terugkomend onderwerp. Extra aandacht voor 'gedragsverwachtingen in de klas'. De medewerkers (ook die van de TSO en BSO) houden actief toezicht in alle ruimtes van de school (inclusief het plein). Goed gedrag wordt beloond met een compliment. Kinderen worden systematisch aangesproken op ongewenst gedrag. Als zij zich na waarschuwingen niet aan de afspraken houden, volgen er consequenties. Deze kunnen variëren van een time-out voor een kortere periode in of buiten de groep, een gesprek met kind en ouder waarbij een gedragsverandering wordt besproken en afspraken worden gemaakt tot in het uiterste geval een schorsing of verwijdering.

Ouders worden op de informatieavond bij de start van het jaar geïnformeerd over de regels dit in de groep zijn afgesproken. Bij ernstig en/of herhaald grensoverschrijdend gedrag worden ouders direct (mondeling) geïnformeerd en betrokken bij vervolgacties voor hun kind.

Schoolafspraken

Om op school op een prettige manier samen te kunnen zijn, zijn er schoolafspraken die voor iedereen gelden.

Praktische schoolregels

Naast deze schoolafspraken hebben we een aantal praktische regels als basis voor een leefbare school:

Ben je op de fiets, dan loop je met de fiets aan de hand op het plein.

Je trekt je schoenen uit in de gang uit en zet ze netjes onder de kapstok en doet je sloffen aan.

Je jas en tas hangen aan de kapstok.

We lopen rustig in de school, ook als je om het hoekje bent.

Klop netjes aan, wacht op antwoord en ga dan rustig naar binnen.

Iedereen helpt mee om de school er netjes uit te laten zien.

Iedereen houdt zich aan het pestprotocol.

We gebruiken geen scheldwoorden op onze school.

Op De Verbeelding beschikken we over de volgende gedragsprotocollen:

- Protocol pesten
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Protocol rouw en echtscheiding (in ontwikkeling),
- Protocol schorsing en verwijdering (TWijs)
- Verzuimprotocol (van Regionaal Bureau Leerplicht afdeling Haarlem)
- Gedragscode stichting TWijs met bepalingen m.b.t. discriminatie, seksuele intimidatie, racisme en fysiek geweld (wordt momenteel herzien)
- Klachtenregeling stichting TWijs
- Voor leerkrachten is er “Zo doen we dat hier” aanwezig met daarin de belangrijkste afspraken, procedures, formulieren en protocollen. De meeste protocollen zijn voor ouders toegankelijk via de website van de school.

Vormen van ongewenst gedrag

We onderscheiden grensoverschrijdend gedrag van storend gedrag. Storend gedrag komt in iedere groep voor en past bij de normale ontwikkeling van de kinderen (grenzen verkennen, leren aan afspraken te houden, groepsdynamica en verschillende persoonlijkheden).

Bij storend gedrag handelt de leerkracht volgens een aantal stappen in het sturen van gedrag:

- De leerkracht geeft positieve feedback op gewenst gedrag van leerlingen. Daarnaast wordt storend gedrag in eerste instantie genegeerd.
- De leerkracht maakt gebruik van non-verbale communicatie om storend gedrag te corrigeren.
- De leerkracht wijst naar een betreffende pictogram of voorwerp waarin de gedragsregel omschreven is.
- De leerkracht benoemt welk gedrag het van het kind verwacht.
- De leerkracht geeft een keus aan het kind: het gewenste gedrag vertonen of aanvaarden van een logisch gevolg.
- De leerkracht geeft een logisch gevolg aan het ongewenste gedrag.
- De leerkracht zet de leerling met werk in een andere groep voor een bepaalde tijd.
- Bij storend gedrag waarbij de leerkracht over moest gaan tot stap 7, worden de ouders van de betreffende leerling telefonisch of persoonlijk na schooltijd, door de leerkracht op de hoogte gesteld.

Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we:

- Taalgebruik dat bewust (en herhaaldelijk) wordt ingezet ten koste van de ander.
- Handelingen die bewust (en herhaaldelijk) worden ingezet ten koste van de ander (slaan, schoppen, spugen, misbruik social media).
- Vernielingen van materialen van andere kinderen of van school.
- Seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- Discriminerend gedrag.
- Stelen.
- Gedrag in de klas wat als gevolg heeft dat de leerkracht geen les meer kan geven en andere kinderen geen les meer kunnen ontvangen.

Inzicht in veiligheidsbeleving, incidenten en mogelijke risico's

Inzicht in veiligheidsbeleving van leerlingen, ouders en medewerkers

De leerkrachten krijgen informatie over het welbevinden van de leerlingen uit de periodieke gesprekken (verwachtings- en portfoliogesprekken) met kinderen en ouders. Zij beoordelen ook tweemaal per jaar de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen met behulp van het leerlingvolgsysteem van IEP. Leerlingen van groep 6, 7 en 8 beoordelen ook zelf hun welbevinden in IEP. De uitkomsten komen in het leerlingportfolio.

Op basis hiervan bespreken leerkrachten tenminste tweemaal per jaar de bevindingen rondom gedrag met de intern begeleider tijdens een effectieve unitbespreking (EUG). In dit plan worden doelen en concrete activiteiten benoemd, gericht op het ontwikkelen van sociale vaardigheden van kinderen. De evaluatie van de doelstellingen vormt steeds de basis voor het nieuwe plannen. De intern begeleider analyseert IEP-uitkomsten schoolbreed en rapporteert hierover aan directie.

Voor unit 1 wordt met ingang van dit schooljaar een onderzoek uitgezet naar een nieuw registratie en observatiesysteem, Mijn kleuterplan, waarin leerkrachten aspecten van de ontwikkeling van jonge kinderen kunnen vastleggen. Op basis van de ontwikkelingslijnen kunnen leerkrachten eventuele problemen tijdig signaleren en maatregelen treffen.

Wij gebruiken de handelingswijzers voor kinderen die speciale zorg nodig hebben. Periodiek worden alle ouders én leerlingen van de groepen 7 en 8 gevraagd naar hun mening over de school. Dit is in 2023 voor het laatst gebeurd door het bureau Scholen met succes. Deze peiling bevat ook vragen gericht op de veiligheidsbeleving. In 2025 zal weer een tevredenheidspeiling worden uitgevoerd door Scholen met Succes.

In 2023 is ook een tevredenheidspeiling onder medewerkers uitgevoerd. Ook deze wordt in 2025 herhaald. Medewerkerstevredenheid en welbevinden is een standaard gespreksonderwerp in de jaarlijkse functioneringsgesprekken met de directie. Ook tussentijds kunnen leerkrachten over hun veiligheidsbeleving praten met directie. Daarnaast is de vertrouwenspersoon beschikbaar voor het bespreken van zorgen of incidenten.

Tot slot kunnen medewerkers via hun vertegenwoordiging in de Medezeggenschapsraad eventuele schoolbrede problemen aankaarten. In december 2024 is een RI&E uitgevoerd op De Verbeelding. Er zijn geen ernstige arbeidsrisico's geconstateerd, behoudens het werken op twee locaties. Wel zijn op het gebied van arbobeleid nog verbeteringen nodig om te voldoen aan de minimumeisen Arbocatalogus Primair Onderwijs.

Incidentregistratie

Op De Verbeelding gebruiken we het webbased leerlingvolgsysteem en leerlingadministratiesysteem ParnasSys. Hierin wordt, behalve bijzonderheden met betrekking tot de leerresultaten en de ontwikkeling van leerlingen, ook herhaald of ernstig grensoverschrijdend gedrag vastgelegd. Ook van gesprekken met ouders of specifieke maatregelen worden notities gemaakt in ParnasSys. Op termijn zal De Verbeelding deze onderdelen van ParnasSys ook openstellen voor ouders (zogenaamd 'ouderportaal').

Op De Verbeelding sturen wij op het gedrag van de leerlingen. Vanaf 2024 wordt op De Verbeelding actief gebruik gemaakt van systematische gegevensverzameling. Zo krijgen we zicht op waar, wanneer, hoe laat en bij wie gedragsincidenten plaatsvinden en kunnen we gericht ingrijpen. Bij een incident wordt door de betrokken leerkracht een formulier ingevuld waarin de details van een incident worden

opgenomen. Dit formulier wordt in ParnasSys geplaatst. Driemaal per jaar vindt een leerlingbespreking tussen groepsleerkrachten en de zorgcoördinator (intern begeleider) plaats. Het welbevinden van leerlingen, gedragsproblemen en eventuele incidenten zijn standaard onderwerp op het gespreksformulier komen zo altijd aan bod.

Aanspreekpunten bij zorgen over sociale veiligheid en samenwerking met externen

Aanspreekpunten voor ouders en medewerkers

Op De Verbeelding zijn alle medewerkers direct of indirect betrokken bij het creëren en waarborgen van de sociale veiligheid. De stamgroepleerkracht is de eerstverantwoordelijke. Zijn/haar handelen bepaalt in grote mate het gevoel van veiligheid van leerlingen en ouders. De leerkracht is ook het eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders die hierover zorgen hebben. Bij zorgwekkende signalen kan de stamgroepleerkracht de intern begeleider om advies en ondersteuning vragen. Afhankelijk van de aard en ernst van de problemen kunnen ook anderen (bijvoorbeeld de gedragsspecialist, de directie, het bestuur, het expertteam of andere partners) worden betrokken. Deze procedures zijn meer uitgebreid beschreven in het schoolplan, het ondersteuningsplan en de diverse protocollen. Hierin is ook de rol en betrokkenheid van ouders beschreven. Als de aanpak op school niet geleid heeft tot een goede oplossing, kan gebruik gemaakt worden van de klachtenregeling (zie schoolgids).

Vertrouwenspersoon

De unitcoördinatoren Dorien Höhner, Renée Widdershoven en Joëlle Hazeleger zijn aangesteld als vertrouwenspersoon voor de leerlingen. Voor ouders en leerkrachten van de school is de vertrouwenspersoon Manita Delissen. De vertrouwenspersoon begeleidt mensen met een klacht tijdens de verdere klachtprocedure. De Verbeelding is aangesloten bij de Landelijke Klachten Commissie. Medewerkers kunnen ook bij haar terecht.

Partners in sociale veiligheid

Als de directie, de intern begeleider of leerkrachten ondersteuning wensen met betrekking tot de sociale veiligheid op school, kunnen zij hiervoor terecht bij diverse partners (zoals SWV, JGZ, CJG, HALT, MEE, Leerplicht en Politie). Deze partners en hun deskundigheden zijn meer uitgebreid beschreven in het ondersteuningsplan.

Privacyaspecten

Onze school dient vanzelfsprekend te voldoen aan de bepalingen in de Wet van de Privacy. Gegevens over leerlingen worden enkel bewaard en gebruikt voor intern gebruik en voor zover ze voor de ontwikkeling van het kind noodzakelijk zijn. Voordat gegevens worden uitgewisseld met derden, wordt hier altijd vooraf toestemming voor gevraagd aan ouders. Zie ook ons school-, en ondersteuningsplan.

Informatieverstrekking aan gescheiden ouders is geregeld in het protocol Informatieverstrekking gescheiden ouders van stichting TWijs.

Pedagogisch handelen

Leerkrachtvaardigheden

De leerkrachten op De Verbeelding werken samen aan de missie van onze school: het bieden van een veilige leeromgeving waarin kinderen hun eigen talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen. Zij zijn de dragers van deze missie en geven het goede voorbeeld als het gaat om veilig sociaal gedrag. Het pedagogisch handelen van de leerkracht richt zich op het gevoel van relatie ('ik hoor er bij'), autonomie ('ik mag zijn wie ik ben') en competentie ('ik kan wat'). Leerkrachten zijn verantwoordelijk voor het signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van kinderen en eventuele onveiligheidsgevoelens.

Van de leerkrachten op De Verbeelding wordt bovendien gevraagd dat zij empathisch kunnen luisteren en ook oplossingsgericht kunnen communiceren met leerlingen en ouders

Rol van de directie

De directie heeft een werkgroep pedagogisch klimaat aangesteld waarin een handboek opgesteld gaat worden waarin alle stappen beschreven worden, waarin veel aandacht is voor de kernwaarden, schoolregels, toezicht en bekrachtiging van goed gedrag.

Jaarlijks wordt de mate van beheersing van de leerkrachtcompetenties besproken in het ontwikkelingsgesprek tussen de directeur en de leerkracht. De directie spreekt leerkrachten aan op hun individuele vermogens en deskundigheid en benoemt eventuele ontwikkelpunten. Leerkrachten verwerken deze punten vervolgens in hun persoonlijk plan. Hierin worden concrete activiteiten ter verbetering van hun leerkrachtvaardigheden benoemd (bijvoorbeeld training/scholing, individuele coaching of intervisie).

Preventieve programma's voor leerlingen

De kerndoelen 34 t/m 37 (uit: Oriëntatie op jezelf en de wereld, domein mens en maatschappij) geven richting aan het ontwikkelen van sociaal-emotionele vaardigheden bij kinderen. In dit leergebied oriënteren leerlingen zich op zichzelf, op hoe mensen met elkaar omgaan, hoe ze problemen oplossen en hoe ze zin en betekenis geven aan hun bestaan. Op De Verbeelding voeren we dit uit vanuit het thema-aanbod van IPC (zie ook het plan Sociale veiligheid en burgerschap 2024-2028)

Als nodig verwijzen leerkrachten en de intern begeleider ouders door naar particuliere trajecten zoals trainingen georganiseerd vanuit het CJG, Rots & Water enz.

Ondersteuning voor leerkrachten

Op de Verbeelding is ruimte om met elkaar in gesprek te gaan over het gedrag van leerlingen. Dit vindt plaats binnen het dagelijkse unitoverleg. Ervaringen worden uitgewisseld en er wordt geoefend. De intern begeleider en de gedragsspecialist zijn beschikbaar voor leerkrachten met een hulpvraag en ook externen worden soms ingeschakeld. Voorbeelden van trainingen/bijeenkomsten die de afgelopen jaren door medewerkers zijn bijgewoond zijn: executieve functies, faalangst, omgaan met lastige groep, groepsvorming en omgaan met pestgedrag. Deze trainingen worden aangeboden via de Twijs Academie.

Communicatie met ouders

Ouders worden via de website, ouderbijeenkomsten (CJG), individuele gesprekken en ouderbrieven op de hoogte gehouden van de preventieve activiteiten op De Verbeelding.

Signaleren en effectief handelen bij signalen en incidenten

Leerkrachten die grensoverschrijdend gedrag signaleren beschikken over richtlijnen voor te nemen maatregelen bij klein of groot probleemgedrag. De maatregelen variëren van een time-out binnen of buiten de klas, gesprekken met ouders en kind tot een gesprek met directie of intern begeleider, leerkracht en ouders, en maatregelen in het kader van schorsing en verwijdering indien er sprake is van groot en structureel herhaaldelijk probleemgedrag. Herhaald klein probleemgedrag én groot probleemgedrag worden geregistreerd in ParnasSys. De sociale veiligheid is regelmatig onderwerp van gesprek op De Verbeelding. Zoals gezegd volgen we het welbevinden van onze leerlingen via IEP.

In gesprekken tussen leerkrachten en leerlingen en hun ouders (driemaal per jaar), in gesprekken tussen leerkrachten en directie/intern begeleider (vier keer per jaar) en tijdens studiedagen en intervisiemomenten binnen het team (enkele malen per jaar). Zie hiervoor ook het ondersteuningsplan.

Leerkrachten zijn voor leerlingen en ouders het eerste aanspreekpunt. Als nodig worden ook de vertrouwenspersoon, de intern begeleider, de directie of het bestuur betrokken. In laatste instantie kan de vertrouwensfunctionaris van de GGD worden ingeschakeld.

De directie analyseert enkele keren per jaar, samen met de intern begeleider, de verzuimgegevens om eventuele signalen van sociale onveiligheid te kunnen oppakken. Bij calamiteiten is er direct en in huis opvang voor dader(s) en slachtoffer(s). Op De Verbeelding is onder schooltijd vrijwel ieder dag een medewerker ambulant die kan ondersteunen en zo nodig contact op kan nemen met ouders of partners.

Borging van het sociaal veiligheidsbeleid

Nieuw beleid en voorstellen om beleid aan te passen, worden te allen tijde vooraf besproken in het unitcoördinatorenoverleg en vervolgens in de teamsessies. Vaststelling geschiedt door de directie en (als nodig) het bestuur. Bestuursbesluiten zijn onderhevig aan advies door de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad. Beleidsstukken worden opgeslagen in de Teammap op de server. Beleid wordt tenminste één keer per jaar geëvalueerd en (als nodig) bijgesteld.

Omdat het Sociaal Veiligheidsplan nauw samenhangt met het schoolondersteuningsplan (SOP) en het Arbobeleid, zullen wijzigingen op deze beleidsterreinen ook vertaald worden naar het Sociaal Veiligheidsplan. Intern Begeleider en leerkrachten werken dagelijks met de uitgangspunten en afspraken binnen de ondersteuningsstructuur op onze school. De Intern Begeleider monitort de totstandkoming van plannen en het nakomen van afspraken door leerkrachten, ouders en externen. Het Arbobeleid is onderwerp van overleg tussen de preventiemedewerker en directie. In het managementteam (directie en Intern Begeleider) wordt de totale schoolontwikkeling in samenhang vormgegeven en aangestuurd.

Bijlage 1 Protocol Hoe gaan we om met pesten?

Op basisschool De Verbeelding is ons uitgangspunt dat er een veilige, respectvolle en inclusieve omgeving voor alle leerlingen is. Pesten wordt niet getolereerd en daarom wordt actief gewerkt aan preventie en interventie. Dit protocol, gebaseerd op de waarden en methodologie van het International Primary Curriculum (IPC), beschrijft de stappen die de school neemt om pesten te voorkomen en aan te pakken. Hierbij integreren we de leerdoelen van IPC voor persoonlijke ontwikkeling in het curriculum, waarbij nadruk wordt gelegd op het respecteren van zichzelf en anderen.

Preventieve maatregelen, educatie en bewustwording

Binnen ons onderwijsprogramma worden lessen gegeven over pesten, cyberpesten, en sociale vaardigheden. We passen dit in binnen het IPC-onderwijs. Daarnaast voeren we regelmatig gesprekken over respect, diversiteit en inclusiviteit.

Schoolregels en Gedragscode

Aan het begin van ieder schooljaar worden de schoolregels over respectvol gedrag besproken. In iedere groep worden groepsafspraken gemaakt die pestgedrag afwijzen. Deze afspraken zijn zichtbaar in elke klas en regelmatig besproken met de leerlingen.

Ouderbetrokkenheid

Ouders worden geïnformeerd middels de nieuwsbrief over het protocol en de wijze waarop we hiermee omgaan. Daarnaast organiseren we jaarlijks een ouderavond over sociale omgang, veiligheid of een ander gerelateerd onderwerp.

Veiligheidsmonitor

Jaarlijks nemen we in groep 7 en 8 een anonieme enquête af om de sociale veiligheid en de aanwezigheid van pestgedrag te monitoren. We gebruiken hiervoor de enquête van Scholen op de kaart.

Jaarlijks wordt via het IEP-LVS de vragenlijst sociale veiligheid afgenomen. Indien hier opvallende zaken naar voren komen, wordt deze met de leerling besproken. Indien noodzakelijk worden ook ouders hierbij betrokken.

Herkenning van Signalen

Leerkrachten worden door scholing getraind om signalen van pesten te herkennen, zoals teruggetrokken gedrag, onverklaarbare blessures, en plotselinge veranderingen in schoolprestaties.

Leerkrachten bespreken met leerlingen hoe zij pestgedrag kunnen herkennen en het belang van het maken van een melding.

Meldingsstructuur

Leerlingen kunnen pesten melden bij elke leerkracht, de vertrouwenspersoon of de intern begeleider. Ouders worden aangemoedigd om vermoedens van pesten direct te melden bij de leerkracht of schoolleiding.

Interventie en Begeleiding: directe actie

Bij een melding van pesten wordt direct een onderzoek gestart door de leerkracht en/of de vertrouwenspersoon. Gesprekken met zowel de gepeste leerling als de pester(s) om de situatie te begrijpen en de ernst vast te stellen.

Maatregelen tegen Pesters

Er volgt een gesprek met de pester(s) waarin duidelijk wordt gemaakt dat het gedrag onacceptabel is. De leerling vult (eventueel samen met de leerkracht) een reflectieformulier in. Ouders worden geïnformeerd door de leerkracht. Indien er geen verbetering is worden passende maatregelen toepast, zoals extra gesprekken, time-out, oudergesprekken, en indien nodig schorsing. In ernstige gevallen kan de externe hulp van bijvoorbeeld een schoolmaatschappelijk werker of een kinderpsycholoog worden ingeschakeld.

Ondersteuning voor slachtoffers

Er vinden begeleidingsgesprekken plaats met de gepeste leerling en/of ouders om te zorgen voor emotionele steun en herstel van vertrouwen. Indien nodig wordt er gezocht naar hulp van externe professionals zoals een psycholoog.

Nazorg en Monitoring

De leerkracht blijft de leerling goed volgen door observatie en gesprekken. Er zijn regelmatige follow-up gesprekken met zowel de gepeste leerling als de pester om de situatie te monitoren. Er vindt een continue evaluatie plaats van de maatregelen en indien nodig worden er aanpassingen gemaakt.

Rapportage en Evaluatie

Er vindt binnen Parnassys documentatie plaats van alle pestincidenten, interventies en uitkomsten in een vertrouwelijk dossier. Dit wordt verzorgd door de leerkracht.

Jaarlijkse wordt het antipestprotocol door de schoolleiding, in samenspraak met leerkrachten, leerlingen en MR geëvalueerd, om de effectiviteit te waarborgen en bij te sturen waar nodig.

Contactpersonen

Vertrouwenspersoon:	Dorien Höhner	dorien.hohner@twijs.nl
	Renée Widdershoven	renee.widdershoven@twijs.nl
	Joëlle Hazeleger	joelle.hazeleger@twijs.nl
Contactpersoon voor ouders	Manita Delissen	manita.delissen@twijs.nl
Intern Begeleider	Judith Kruijer	judith.kruijer@twijs.nl
Schoolleiding:	Francis van Dijk	francis.vandijk@twijs.nl

Dit antipestprotocol is een levend document en zal jaarlijks worden herzien om ervoor te zorgen dat het aansluit bij de huidige behoeften en ontwikkelingen binnen de schoolgemeenschap. Samen bouwen we aan een veilige en fijne schooltijd voor alle kinderen.

Datum: 1 januari 2025

Evaluatie: 30 juni 2025

Bijlage 1 Respectprotocol

Waarom wij kiezen voor een anti-pestprotocol?

Onze visie op sociale veiligheid

Het is in onze ogen van groot belang, dat de kinderen zich op De Verbeelding thuis voelen. Wij streven naar een prettige, ontspannen en open sfeer, waarin de kinderen zich gerespecteerd voelen, en ervaren dat er voor iedereen, ongeacht capaciteiten en vaardigheden, de nodige belangstelling en aandacht is. Een dergelijke werksfeer, ook wel pedagogisch klimaat genoemd, vormt een basisvoorwaarde voor het bereiken van goede onderwijsleerresultaten en een positieve ontwikkeling van de kinderen.

Belangrijk kenmerk binnen dit pedagogisch klimaat is dus een kindvriendelijke onderwijsleeromgeving, waarbij een gevoel van veiligheid en geborgenheid bij de kinderen de grondslag vormt. Binnen onze school doen zich veel situaties voor, waarin kinderen zich heel kwetsbaar opstellen binnen de leerlinggroep of bijvoorbeeld bij het spelen op het plein. Dergelijke situaties kunnen leiden tot pestgedrag. Pestgedrag in en rondom onze school belemmert niet alleen de voortgang van het onderwijsleerproces, doordat veel tijd aan de oplossing van dergelijk gedrag moet worden besteed, maar doet ook absoluut inbreuk op onze visie, dat wij op De Verbeelding een veilige en kindvriendelijke onderwijsleeromgeving willen nastreven. En hoe kunnen kinderen, die hun onzekerheid en frustraties door middel van pestgedrag uiten, en tot een vast gedragspatroon maken, later als volwassenen op een respectvolle manier met andere mensen in de maatschappij omgaan?

Met behulp van dit anti-pestprotocol willen wij het pestgedrag binnen onze school niet alleen aanpakken nadat een pestsituatie is gesignaleerd, maar ook pestgedrag voorkomen, door dit gedrag met al zijn aspecten, gevolgen en de erbij horende rollen van pester, meeloper en gepeste bespreekbaar te maken.

Naast de nodige basisinformatie voor teamleden is ook in een plan van aanpak beschreven voor situaties waarin pestgedrag wordt gesignaleerd, en zijn overzichten van regels en afspraken ten aanzien van de omgang met elkaar opgenomen. Deze regels zijn in de groepen duidelijk zichtbaar opgehangen en met de kinderen besproken. Bij de aanpak van gesignaleerd pestgedrag worden ook de ouders intensief betrokken, omdat pestgedrag zich niet alleen beperkt tot onze school en omdat oorzaken van pestgedrag zeker niet alleen binnen, maar vaak ook buiten onze school liggen.

Dit anti-pestprotocol is een middel om de volgende doelstellingen te bereiken:

- Teamleden kunnen het pestgedrag signaleren en onderkennen.
- Het pestprotocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van
- Het voorkomen van pestgedrag
- Het tijdig signaleren van pestgedrag
- Het remediëren van pestgedrag
- De samenwerking tussen ouders en De Verbeelding om pestgedrag te voorkomen

Met dit reapestprotocol hopen wij als team van De Verbeelding, samen met de leerlingen en ouders een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.

Wat verstaan wij onder pesten?

Pesten is het langdurig uitoefenen van fysieke en/of psychische niet gewenste handelingen door een kind of een groep kinderen. Digitaal pesten vindt plaats op het internet via de sociale media. Vaak buiten schooltijd maar heeft regelmatig nadelige gevolgen voor de situatie in de klas. Pesten en plagen, waar zit het verschil?

Plagen:

- Is onschuldig, en gebeurt onbezonnen en spontaan.
- Gaat soms gepaard met humor.
- Is van korte duur, of gebeurt slechts tijdelijk.
- Speelt zich af tussen 'gelijken'.
- Is meestal te verdragen, of kan zelfs leuk zijn.
- Meestal één tegen één. Wie plaagt, ligt niet vast. De tegenpartijen wisselen keer op keer.

Gevolgen:

- De vroegere relaties worden vlug weer hersteld.
- De ruzie of het conflict wordt spoedig bijgelegd.
- Men blijft opgenomen in de groep. De groep lijdt er niet echt onder.

Pesten:

- Gebeurt berekenend (men weet meestal vooraf goed, wie, hoe en wanneer men gaat pesten).
- Men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
- Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf en na korte tijd).
- Ongelijke strijd. De onmachtsgevoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pester.
- De pester heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
- Meestal een groep (leider en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
- Er bestaat een neiging tot een vaste structuur.

Gevolgen:

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als psychisch) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook lang naslepen.
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen.
- Het herstel verloopt heel moeizaam.
- Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind.
- Aan de basisbehoefte om 'Bij de groep te horen' wordt niet voldaan.
- De groep lijdt onder een onveilig klimaat.
- Kinderen ontwikkelen angst, en wantrouwen elkaar. Er is daardoor weinig openheid en spontaniteit.
- Er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

Signalen die wijzen op pestgedrag

Vaak kunnen door middel van een goede observatie al bepaalde signalen van pestgedrag worden opgevangen. Door het goed observeren van kinderen in de verschillende onderwijsleersituaties en spelsituaties kunnen pestsituaties al in een vroeg stadium worden gesignaleerd en kan op gepaste wijze worden ingegrepen.

Hoe werkt het team van De Verbeelding aan het voorkomen van pestgedrag?

Ter voorkoming van pestgedrag zijn in onze school de volgende maatregelen genomen en wordt in onze school de volgende werkwijze gehanteerd.

- De leerlingen dragen op een positieve wijze bij aan het groepsproces.
- Er is een optimale samenwerking tussen ouders en de school.
- De leerling ontwikkelt zich op zijn/haar cognitie. De leerling houdt rekening met het welbevinden van andere leerlingen/leerkrachten.

Afspraken schoolbreed

- Het team van De Verbeelding neemt kleine en grote misdragingen serieus.

Wij geven onze grenzen aan:

- Bij de leerling die zich niet aan de afspraken houdt. Bij de rest van de groep. Bij de ouders van de leerling. Bij de ouders van alle leerlingen van De Verbeelding.
- Wij benaderen de leerlingen positief; wij geven complimenten om gewenst gedrag aan te leren. Wij zetten interventies in, om gedrag aan te pakken.
- We handelen preventief om te komen tot gewenst gedrag. We bevorderen wederzijds respect en waardering van de leerlingen onderling. We zorgen ervoor dat de kinderen elkaar goed leren kennen. In units waar kinderen “de mens” achter klasgenoten zien wordt minder gepest.
- De eerste weken van het nieuwe schooljaar zijn essentieel voor de groepsvorming en de sfeer. Er wordt veel aandacht besteed aan groepsvormende activiteiten.
- In deze eerste weken is het volgende van belang: De leerkracht maakt contact met de kinderen door over zichzelf te vertellen. De leerkracht geeft goed voorbeeldgedrag en laat gedrag zien dat hij ook van de leerlingen verwacht (respect, netheid enz.). De leerkracht bespreekt regelmatig de gedragsregels en/of stelt ze samen met de leerlingen op. We zetten veelvuldig groepsopdrachten en coöperatieve werkvormen in.
- We zorgen voor openheid: pesten moet bespreekbaar zijn. Niet alleen als het voorkomt, maar ook tussendoor middels o.a. unitgesprekken, drama en/of rollenspellen. Door er met elkaar over te praten ontstaat erkenning en een gevoel dat pesten bespreekbaar is. De kinderen moeten het gevoel krijgen dat ze ergens terecht kunnen als het hen gebeurt, of als ze zien dat het een ander gebeurt. Ze moeten weten dat praten geen klikken is.
- De leerkrachten hebben kennis en inzicht m.b.t. alle aspecten van pestgedrag, en zijn vaardig in het signaleren en remediëren van pestgedrag. Hierbij is belangrijk dat de leerkracht duidelijk stelling neemt tegen pesten. De pesters moeten het gevoel krijgen dat hun gedrag niet geaccepteerd wordt en het gepeste kind moet het gevoel krijgen dat hij beschermd wordt tegen pesters.
- Alle leerkrachten hebben kennis over het pestprotocol en handelen conform de hierin genoemde afspraken en stappen.
- In alle groepen worden de groepsregels regelmatig besproken. We zorgen voor goede communicatie tussen team en ouders.
- Ouders moeten het gevoel hebben dat ze bij het team terecht kunnen als ze merken dat hun kind gepest wordt.
- Gedurende de pauzes is er toezicht op het schoolplein, waarbij duidelijke gedragsregels en afspraken worden gehanteerd.
- We bespreken met de kinderen de digitale omgangsvormen. Daarnaast geven we aandacht aan het positief gebruik van sociale media: Als je iets niet zou doen IRL (in real life) doe het

dan ook niet in cyberspace. Krijg je een berichtje? Doe dit dan vriendelijk! Schrijf geen kwetsende of beledigende dingen, ook niet als grapje.

- Negeer pesterijen of dubbelzinnige opmerkingen en meld deze bij je ouder(s) of de leerkracht. Alles wat je op het internet publiceert blijft voor eeuwig terug te vinden...

Hoe handelt De Verbeelding bij pestgedrag?

In situaties, waarin pestgedrag wordt gesignaleerd wordt het volgende stappenplan gehanteerd:

- Om zicht te krijgen op de omvang en wijze van pesten wint de leerkracht informatie in bij collega's.
- We bieden steun aan het gepeste kind d.m.v. een gesprek. Het gepeste kind is degene die zich met de situatie het minst raad weet. Hij heeft behoefte aan begrip voor zijn situatie. Het doel van het gesprek is; informatie inwinnen en het gevoel geven dat er iets aan het probleem wordt gedaan en dat er afspraken over worden gemaakt. Het doel is om een veilig gevoel te bieden en de leerling te laten weten dat er actie ondernomen wordt. Ouders van de betreffende leerling worden geïnformeerd over de situatie en de geplande stappen. Samen met de leerling wordt een plan van aanpak opgesteld om het pesten te stoppen en de leerling te ondersteunen door bijvoorbeeld extra toezicht op het plein en het toewijzen van een maatje.
- Zo nodig zorgt de school dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden.
- We bieden steun aan de ouders van het gepeste kind. Om de ouders duidelijke informatie te geven is het goed dat de leerkracht eerst met het kind gepraat heeft. Eventuele druk van thuis wordt zo al weggenomen. Na het gesprek neemt de leerkracht contact op met de ouders en licht ze in over de situatie. De volgende punten worden besproken:
 - Dat het kind gepest wordt.
 - Dat er met het gepeste kind gesproken is.
 - Welke afspraken er al zijn gemaakt.
 - Welke stappen er nog volgen.
 - Dat aan het eind van de procedure weer contact met de ouders opgenomen wordt.
 - Zonodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

Zie bijlage 4 voor aanwijzingen voor het gesprek.

We gaan in gesprek met het kind of de kinderen die pesten. Het kind dat pest moet:

- een zelfreflectieformulier invullen om over de situatie na te denken (zie bijlage 3) en zich bewust worden van het eigen pesten en het effect op het slachtoffer;
- meedenken over een oplossing van het pesten;
- geholpen worden om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen;
- geholpen worden om zich aan regels en afspraken te houden;
- zich veilig voelen: uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen;
- weten wat de grenzen en consequenties zijn;
- weten dat er afspraken gemaakt gaan worden en er vervolgesprekken komen.

We bieden steun aan de ouders van het kind dat pest. De volgende punten worden besproken:

- We brengen de ouders op de hoogte van de pestsituatie.
- We brengen de ouders op de hoogte van de gemaakte afspraken.

- We bespreken dat aan het eind van de procedure weer contact met de ouders opgenomen wordt.
- Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

We betrekken de rest van de klas bij de oplossingen van het pestprobleem en praten over pesten in het algemeen. Aan de orde komt:

- Herhalen van de regels op school en in de klas.
- Het feit dat de school en de groepsleerkracht pesten afkeuren.
- Dat de (zwijgende) meerderheid een signaleringsfunctie heeft.
- De groep andere kinderen op pesten behoort aan te spreken.
- Het pesten gemeld behoort te worden bij de leerkracht, andere leerkrachten of interne contactpersoon.
- Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.
- De leerkracht maakt een verslag in Parnassys en licht de intern begeleider en directie in.

De pestsituatie wordt gedeeld binnen het team van leerkrachten.

Indien er weer pestgedrag bij dezelfde leerling(en) wordt geconstateerd, worden de genoemde acht stappen weer doorlopen en dezelfde maatregelen genomen.

Er wordt gezamenlijk met de betrokken ouders en de betrokken leerlingen een plan van aanpak opgesteld, en er worden afspraken ten aanzien van het gedrag van de betrokken leerlingen gemaakt. Dit plan van aanpak wordt schriftelijk vastgelegd en in Parnassys gezet. Eventueel wordt er voor de betreffende leerling een handelingsplan gedrag ingezet. In die situaties, waarin de remediëring van het pestgedrag problemen geeft, wordt de assistentie van een of meer hulpverlenende instanties (te bepalen in overleg met de ouders en gerelateerd aan de aspecten van het pestgedrag) ingeschakeld. Als het pestgedrag onverminderd blijft voortduren kan in het uiterste geval externe hulp worden overwogen.

Bijlage 2 Leerling/groepsbelofte

PESTEN MAG NIET!

Pesten is andere kinderen lastig vallen, door te slaan, te schoppen of te schelden. Maar anderen uitlachen, bespotten en zelfs andere kinderen niet laten meespelen, is ook pesten. Het materiaal van andere kinderen met opzet beschadigen of dingen afpakken, is ook pesten. Op onze school doen wij dit niet.

WORD JE ZELF GEPEST?

Vecht nooit terug, en scheld nooit terug. Probeer zelf een oplossing te vinden voor het probleem door er met anderen over te praten. Helpt dat niet, ga dan zo snel mogelijk naar je juf of meester, en vertel eerlijk wat er is gebeurd.

ZIE JE PESTEN?

Doe vooral niet mee. Mee pesten is even erg als zelf pesten. Laat duidelijk zien, dat je het er niet mee eens bent dat er wordt gepest. Laat de gepeste leerling niet alleen, maar laat hem met jou meespelen. Als de pestkop niet stopt met pesten, ga dan naar je juf of meester.

BEN JE ZELF DE PESTKOP?

Dan ben je fout! STOP onmiddellijk met pesten en maak het weer goed met degene die je hebt gepest. Geen mooie praatjes, maar het ECHT goed menen, zodat het pesten stopt.

SAMEN MET ALLE MEESTERS, JUFFEN, LEERLINGEN EN OUDERS DOEN WIJ ER ALLES AAN OM
VAN ONZE SCHOOL EEN PESTVRIJE SCHOOL TE MAKEN EN ONZE SCHOOL PESTVRIJ TE
HOUDEN

Alle leerlingen van stamgroep....

Besproken op

Bijlage 3 Reflectieformulier

Oeps! Dat ging even mis... Beantwoord daarom de vragen. Schrijf netjes en maak hele zinnen. Denk eerst goed na!

1. Waar is het gebeurd?

2. Wie was/waren erbij?

3. Wat heb je precies gezegd of gedaan?

3a Hoe voelde je je toen?

3b. Wat dacht je toen?

4. Hoe zou de ander/anderen zich toen hebben gevoeld?

4a.Hoe zou je je voelen als iemand zo tegen jou doet?

4b Hoe zou je de situatie kunnen verbeteren?

5a. Heb je al eerder iemand gepest?

5b. Zo ja: Heb je er toen met meester/juf over gepraat?

5c. Zo ja: Wat hebben jullie toen afgesproken?

6. Wat heb je ervan geleerd?

7. Hoe voel jij je nu, na het invullen van dit blad?

Samen met meester/juf invullen nadat jullie gepraat hebben. 8. Welke afspraken maken we met elkaar?

Handtekeningen van:

Jezelf (of je naam):

Je meester/juf:

BIJLAGE 4 Gespreksvoering (tips)

Vertrouwen winnen

Het gepeste kind heeft vaak een negatief zelfbeeld. Hun zelfvertrouwen is aangetast. Bovendien geloven ze dat ze het pesten zelf niet kunnen stoppen. Soms voelen ze zich er zelf schuldig aan. Het kan zelfs voorkomen dat het vertrouwen in de leerkracht weg is; die heeft het immers lange tijd niet opgemerkt. Richtlijnen voor een gesprek zijn: Ga het gesprek met de gepeste leerling buiten de les aan. Bijvoorbeeld na schooltijd of in de pauze. Zo voorkom je dat andere kinderen mee kunnen luisteren en het kind een onveilig gevoel krijgt.

- Laat de leerling zijn eigen verhaal vertellen.
- Vraag hoe de leerling zich door het pesten voelt.
- Stel het kind gerust en prijs hem dat hij erover durft te praten.
- Doe niets buiten de leerling om, want daar zijn veel leerlingen juist zo bang voor.
- Ga niet direct in op oorzaken, schuld en oplossingen.
- Laat merken dat er iets aan het probleem van het kind gedaan gaat worden.

De leerkracht vertelt het kind in het algemeen iets over pesten:

- Dat het vaker voorkomt, ook bij andere kinderen; dat het niet alleen op school gebeurt.
- Dat er meer betrokkenen zijn dan de pester en het slachtoffer.
- Dat pesters zichzelf er beter van vinden worden.
- Dat veel kinderen uit de groep niets durven te zeggen, omdat ze bang zijn.
- Dat de pester zelf een probleem heeft.
- Dat de school het pesten niet goed vindt.

Inwinnen van informatie

- Wie pest er?
- Hoe wordt er gepest?
- Wat gebeurt er vlak voor het pesten?
- Wanneer wordt er gepest?
- Hoe vaak?
- Wanneer is het begonnen?
- Waar wordt er gepest?
- Hoe reageert de leerling op pesten?
- Wat heeft hij/zij geprobeerd om het pesten te laten stoppen?
- Welke resultaat had dit?
- Welke oplossingen kon de leerling zelf bedenken?

Bedenk samen: 'wat gaan we er nu samen aan doen?' Op welke manier, op wat voor termijn, in welke stappen. Hoe meer verantwoordelijkheid en daadkracht je bij de leerling laat, hoe sterker de leerling uit deze situatie komt. Stel samen een plan op en bespreek op welke momenten de leerling jouw hulp nodig heeft. Het kan zijn dat je alleen steunt door een situatie in een rollenspel te oefenen, het kan ook zijn dat je moet ingrijpen door de pesters zelf aan te spreken.

De leerkracht moet aan het kind duidelijk maken dat er geen pasklare oplossingen zijn. Het maken van afspraken is dan ook noodzakelijk. De belangrijkste oplossingen zijn:

- Dat wat de leerling zelf gaat proberen.
- Dat wat de school gaat doen.

- Dat de stappen altijd met de leerling doorgesproken worden.
- Dat de leerling altijd bij de leerkracht kan komen.

Maak een afspraak voor een vervolgesprek. Check na verloop van tijd of de situatie ook echt beter is. De leerling kan zich schamen voor het feit dat het pesten toch nog door gaat en dit niet zelf aan je komen vertellen.

Literatuur

Boeken

- Pestprotocol een voorbeeld Cees de Groot Eduforce
- Groepsplan gedrag Kees van Overveld
- Alles over pesten. Mieke van Stigt

Websites

- www.pestweb.nl
- <http://gedragsproblemenindeklas.nl/gedragsproblemen/pestgedrag>
- <http://kinderen.moed.nl/pesten>